

Տարեկան 10 դրոշմ, վեց ամիսը՝ 6 դրոշմ, երեք ամիսը՝ 3 դր. 50 կ. ամիսը՝ 1 դր., հատուկ 5 կ. Բաժանորդ գրուած են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը:

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція „Нор-Даръ“ կամ Tiflis Rédaction „Nor-Dar“.

Խմբագրութիւնը բաց է ամէն օր (բացի տօն օրերէն) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարութիւններն ընդունուած են ունեն լեզուներով: Յայտարարութիւններն ըստին 2 կ., ընկալանքի համար կրկնապատիկ

ԳԻՒՏ ՔԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԹԱՄԱՐ ՏԵՐ-ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՂԱՆԵԱՆՑՆԵՐԸ խորին վշտով յայտնում են իրենց բարեկամներին և ծանօթներին իրենց ամենասիրելի որդու, Պետերբուրգի Թագաժառանգ Նիկոլայի արհեստագիտական դպրոցի ուսանող

ԵՐՈՒԱՆԴ ԱՂԱՆԵԱՆԻ

Մահը, որ տեղի ունեցաւ կարճատև հիւանդութիւնից յետոյ: Թաղումը տեղի կունենայ այսօր, Երեւանի յուպարկաւարութիւնը ժամի տասնին Տրոյցի փողոց, տուն Թուրքիայի- դէպի Վանաց (665) մայր եկեղեցին և ապա դէպի Խօջիվանք: 1—1

„Նոր-Դար“-ի խմբագրութիւնը իւր նախկին քննարկանից տեղափոխուել է Մուսիսեւոյի տունը, որը գտնուում է Լոյիս-Մեյիքեան փողոցի վրայ, № 19, պոստ - հեռագրատան շինութիւնից մի քիչ բարձր հանդիպակաց կողմը:

ԲՈՂԱՆԵՐԻ ԴՊՈՒՄՆԵՐ

Նոյնի Կայսերական Մեծութիւնները Փրանսիայում: Բուսաց քաղաքականութիւնը Թիւրքիայի վերաբերմամբ: Նախկին ճառը: Խմբագրութեան կողմից: Բրտիկոն. — Տիկ. Գոգոյանի մահը: Սեզարի Մանդինկանց ուսուցիչ: Դիւքսոթիկ ապստամբան: Հեռախօսի ցանց: Թիֆլիսի պարսից հիւպատոսը: Զիարշու: Զիարշուի ձմեռային երթիկ: Կոթիւնը: Երկաթուղային աղէտ: Դատական. — Իշխ. Ն. Ամատու: Նու գործը: Դիւքսոթիկի և կրակաւորութիւն: Բրտիկոն. — Տիկ. Ն. — Նամակ Ամերիկայից. — Նիւ-Եթիկ: Բաղադրական կողմ: Բաղադրական լուրեր: „Նոր-Դար“-ի պատմականներ: Տեղեկատուութիւն: Յայտարարութիւններ:

ՆՈՅՆԻ ԿԱՆՏԱՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ

ՊԱՐԻԶ, 26 Երեւանից. — Ալեքսանդր III-ի անուան կամքի հիմնարկի հանդէսը: Ահապի թուով ամբողջ, 13,000 հրաւիրեալներ վրանի տակ, պատգամաւորներ, սենատորներ սպասում են Նոյնի Մեծութիւնները գլխաւորապէս: Մի առանձին բաղկի մէջ տեղաւորուած են ընդհանուր խորհուրդների նախագահները, մեծ քաղաքների մէրերը, առեւտրական ժողովների, առեւտրական խոշոր հաստատութիւնների, երկաթուղիների, բանկերի պատգամաւորներ: Միւս հրաւիրեալները տեղաւորուած են հանդէպի հետադիմ: Իւրաքանչիւր ավինի երկու քաղաքի օրէնք պահում են ապագայ կամուրջը ներկայացնող թուեր: Նոյնի Մեծութիւնները գլխաւոր են կէսօրուայ ժամը 3-ին: Երկու ավինի էլ թմբկահարում են և ցնծագին աղաղակներ են լսում: Սկիզբի վրայ կանգնածան լեւրից թնդանիւթաձուլութիւն է լինում: Երաժշտական խմբեր նուագում են ուսական աղագային հիմքը և մարտիկները:

կան խմբերը միասին նուագեցին ուսական հիմքը, յետոյ մարտիկները: Փորը ձեռք տուց Պայսրուհուն և Կայսրի հետ միասին առաջ անցաւ: Ամբողջ ուրախաց, զօրքերը զինուորական պատիւ տուին, թմբկներն անցան: Բողնի ողջոյնի խօսքերից յետոյ, թափօրն անցաւ մէրերի դահլիճը, ուր օգիւրայի և կոնսերվատորայի երգեցիկ խմբերն երգեցին իսկ օրկեստրը նուագեց ուսական հիմքը: Դահլիճում 4,000 հրաւիրեալներ Օգոստոսիւս Այցելուներին ընդունեցին կեցեցներով: Յետոյ կոնցերտ տեղի ունեցաւ: Քաղաքային խորհրդի անդի գլխաւորը առաջ Կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց խորհրդի նախագահին ջերմ ընդունիլութեան համար: Կայսրը և Կայսրուհին քաղաքային անդի հեռացան ժամը 6-ին և դուրս գալիս ընդունուեցան ցնծագին աղաղակներով: Նոյնի Մեծութիւններն ու Փորը գնացին դեպի անտառ:

Ժամը երեկոյան 7 1/2-ին ուսաց դեպքանտան մէջ Բարձրագոյն ճաշ տեղի ունեցաւ: Ներկայ եղողները Փրանսիայի խմբերը, հրաւիրեալները և Նախագահը եկաւ գնդապետ Տուրէի հետ կերպարների պատուաւոր պահապանութեամբ: Ճաշի ժամանակ Փորը նստած էր Կայսրուհու աջ, տիկին Փորը — ձախ կողմը:

Ճաշից յետոյ Նոյնի Մեծութիւնները գնացին թատրոն:

Քաղաքի ամեն մասերում կենդանութիւնը, ուրախութիւնը, հրճուածքը անհամեմատ լարման են հասել: Երեկ ամեն տեղ խօսում էին Կայսրի խօսած կենաց-ճառի մասին:

ՊԱՐԻԶ, 27 Երեւանից. — Կայսրը, Կայսրուհին և հաս. նախագահը ժամը 10 1/2-ին գնացին Լուվրի թանգարանը դիտելու: Ահա՛մար ամբողջ նորոգեց ցայցերը: Նոյնի Մեծութիւնները վերադարձան դեպքանտան ժամը 11 1/2-ին:

Կէսօրին Նոյնի Մեծութիւնների մօտ դեպքանտան մէջ նախաճաշ էր պատրաստուած 60 հոգու համար:

Կայսրը ցանկութիւն յայտնեց այցելելու գնդապետական կողմը, բայց ժամանակ չլինելու պատճառով այդ մտադրութիւնը չիրագործուեց:

Ժամը 2-ին Նոյնի Մեծութիւնները ձիերով մեկնեցին Սեր, 1/2 ժամից հետո անտառ և ընդունուեցան ցնծագին աղաղակներով: Քաղաքը զարդարուած է գեղեցիկ կերպով: Նոյնի Մեծութիւններն այցելեցին յայնապապու զօրծարանը: Կայսրը վառեց հոցի կրակը, որից յետոյ թափօրը գնաց թանգարան, ուր Նոյնի Մեծութիւններին մի քանի իրեն մատուցուեցին: 20 րոպէից յետոյ թափօրն առաջ շարժուեց Սէն-Կլուի ծառաստանով:

Կայսրը 100,000 ֆրանկ նուրբից Պարիզի աղքատների օգտին:

Կայսրը հրամայեց ոսկէ պսակ պատրաստել Կարնոյ գերեզմանի վրայ գնելու համար:

ՎԵՐՍԱՆ. Նոյնի Մեծութիւնները պալատ ժամանեցին ժամը 3 1/2-ին: Ցնծագին քաղաքականութիւններով ողջունում էր անթիւ ամբողջը, որ բաղկացած էր գլխաւորապէս պարիզցիներից: Զօրքերը գնդապետական պատիւ տուին: Պալատը ներս մտնելիս 21 անգամ թնդանիւթաձուլութիւն: Քաղաքը զարդարուած էր զրօշակներով: Նոյնի Մեծութիւններն ու հաս. նախագահը դիտեցին Վերսայի

այգին ու ծառաստանը: Վերադարձն եղաւ պատուաւոր բաղով: Նոյնի Մեծութիւններն առանձնացան Լիւզովիկ XIV-ի և Լիւզովիկ XV-ի սենեակները:

Երեկոյան ժամը 6-ին պալատն ու հասարակական շինութիւնները լուսավառուած էին: Ոգեւորութիւնը անհղաղաբար էր: Քաղաքը դիտեցին կերպարանը էր ստացել: Նոյնի Մեծութիւնները դուրս եկան միջին պատշգամբ, իսկ գլխաւոր սպասող 15,000 հոգուց բաղկացած հանդիսատեսը բաղմութիւնը սկսեցին ցոյցեր արեց նրանց:

Նոյնի Մեծութիւններին յիշատակի համար մատուցին մի ոսկէ տախտակ:

Որի մի երեսը ներկայացնում էր հանճարը չըրապատուած ամպերով, իսկ միւսը պալատը զարդարուած ուսական և Փրանսիական դրօշակներով:

Ոգեւորութիւնը մեծ էր: Բաղմութիւնը գնդապետական քաղաքներում երգում են ուսական օրհներգը:

Ժամը 7-ին «պատեւարագական» կոչուած սրահում, որ չըր զարդարուած էր, տեղի ունեցաւ մի ճաշկերութիւն 125 հոգու համար: Փորը աջ կողմը բազմել էր Թագուհին Անդրէակի ժապակեով: Նախագահին ձախ կողմը նստած էր տիկ. Բրիտոնը: Թագուհու Փրանսիայի և «Պատուաւոր լեզուներ» նստած էր Փորի դիմացը, որի աջ կողմը նստած էր տիկին Փորը, իսկ ձախ կողմը՝ Լուրէն: Ներկայ էին բոլոր մինիստրները, նախագահի գնդապետական շքախմբի անդամները և այն սպաններ, որոնք նշանակուած էին Նոյնի Մեծութիւններին սպասուորակու:

Ժամը 10-ին սկսուեցաւ համերկ: Թագաւորն իւր թեւ առաջակից տիկ. Փորին, նախագահը Թագուհուն, ներկայ եղողները Նոյնի Մեծութիւններին երաւուն պէս ողջունեցին աղաղակներով:

ՊԱՐԻԶ. — Նոյնի Մեծութիւնների մեկնելու ժամանակ ժողովրդի բազմութիւնը ստուարացաւ: Հատերը սպասում էին առաւօտեան ժամը 7-ից, որպէսզի հրաժեշտի ողջոյն մատուցանեն Թագաւորին և Թագուհուն: Հենց որ պահապանները մէկի գլուխը երևում էր՝ զրբում էր յայնապապու «ուսան»: Կանայք թաշկի-նակները շարժում են բացականչելով՝ «Թագուհի, ցանկութիւն»: Կարծես ծածկուած են ծաղիկներով: Համաձայնութեան հրապարակում հարկը հաղաւոր մարդկանց շրթները հնչում է անվերջանալի «ուսան»: Ելուստն զուտուած ժողովուրդը դեռ խոնում է: Բաւարները գլխաւորները շարժում են սպառակելով՝ «Եկե՛ք Թագաւոր»: Կանայք երեկոյան երեք ժամանակ են ձեռքերի վրայ: Թագուհին ծալում է Թագաւորը գլուխ է տալիս: Արեգակը պայծառ լուսաւորում է շքեղ տեսարանը: Հրապարակում նոյնպէս սկսեցին թիւն: Բուլոնեան անտառի ծառերը բոլորելու ծածկուած են մարդկանցով: Ամբողջ Պարիզը ցանկանում է գնաւ բարեւ սակ Նոյնի Մեծութիւններին: Թագաւորն ու Թագուհին շատ զգացում են: Նախագահ Փորը հրճում է ուրախութիւնը:

ՎԵՐՍԱՆ. — Համերկից յետոյ, հանդիսաւոր գնացքն ողջունեց զէպի կայարան և ժամանեց ժամը 11 1/2-ին: Փորը համարուեց Թագուհու ձեռքը, սեղմեց Թագաւորի ձեռքը և Նոյնի Մեծութիւններին ուղեկցեց մինչև կառքը: Երկաթուղու կայարանի շուրջը խմբուած ժողովուրդը

ողջունեց Նոյնի Մեծութիւններին աղաղակներով: Երբ գնացքը սկսեց շարժուել, Նոյնի Մեծութիւնները կանգնած էին Կայսերական վագոնի պատուհանի մօտ և ողորմածաբար գլուխ էին տալիս: Գնացքի մէջն էին ծովապետ ժեռվէն և գնդապետ Բուրգի: Գնացքը, որ մեկնեց ժամը 11 1/2-ին:

ՀԱՆՔԱՆԵՐ ԲԱՆԱԿ. — Մեղաւ. 27-ին ամբողջ գիշերը մեծ անձրեւ էր գալիս, և զաղաքից միայն առաւօտեան ժամը 7-ին: Ժամը 10 ին 150, 000-ից անկի հանդիսատեսներ հաւաքուեցին: Զօրքի մէջ գտնուում են 3,090 գնդապետներ և աւագ սպաներ, 66,758 գնդապետներ, 18,679 ձի և 1,060 թնդանիւթ: Ժամը 10 1/2-ին թնդանիւթներին ողորմ յայտնում է Թագաւորի ժամանումը: Նախագահը չըրապատուած Լուրէով, Բրիտոնով և մինիստրներով, դիմաւորում է Կայսերական Զոյգին վագոնից դուրս գալիս: Հանդիսաւորը գնացքի գլխում է գէպի զօրահանգիս վայրը: Ժամը 12 1/2-ին զրբում են ժողովրդի յայնապապու բացականչութիւնները, ուրախական և երկարատև ցոյցեր: Նոյնի Մեծութիւնները մօտենում են զօրքերի շարքերին: Թմբկահարները թմբկահարում են և վագոնները աճում են «ընդառաջ»: Այնուհետև Թագաւորը ձի նստեց իսկ Թագուհին նախագահի հետ կառքը: Երբ անցնում էին բոլոր զօրաբաժինները՝ շարքերով, երաժշտական խմբերը նուագում էին ուսական օրհներգն ու մայրէջիկը:

Զօրահանգը վերջանալուց յետոյ, Թագաւորը գնդապետ Բիլիէին իւր գահակալութիւնը յայտնեց զօրքի քաջաւար լինելուն համար և յանձնեց նրան իւր պատիւը շողակներով զարդարած՝ կրծքի վրայ կրելու համար:

Երբ զօրքի հանդիսաւոր քայլուածքը վերջացաւ, Նոյնի Մեծութիւններն ու Փորը կառքով վերադարձան գլխաւոր քնակարանը, որտեղ նախաճաշ էր պատրաստուած 400 հոգու համար: Անուշեղէնից յետոյ Փորն ու Թագաւորը կենաց փոխանակեցին: Ժամը 5 1/2-ին Կայսերական հանդիսաւոր գնացքը ուղղուեց դէպի Բուլոն կայարանը, 5 կիլոմետր տարածութիւն անցնելով զօրքերի միջև: Նոյնի Մեծութիւններին անընդհատ ցոյցեր էին անում Կայսերանում Թագաւորը մնաւ բարեւ արեց մինիստրներին, Լուրէին, Բրիտոնին, որոնցից իւրաքանչիւրին դառնում էր ողորմած խօսքերով: Բարտոլին գահակալութիւն յայտնեց, այն կարգապահութիւն համար, որ տիրում էր բոլոր հանդէսների ժամանակ: Փորը մտաւ Կայսերական գնացքը, համարուեց Թագուհու ձեռքը: Կառքը, ապա Թագաւորն ու Փորը իրար ձեռք սեղմելով մեկնեցին անընդհատ աղաղակների միջով:

Կայսերական գնացքը Բուլոն մեկնելուց յետոյ Հանտոն ընդունելութեան արժանացաւ Կայսերական վագոնում: Թագաւորը խօսեց նրա հետ և յանձնեց իւր պատիւը ամենաողորմած մակարութեամբ:

ՀԱՆՔԱՆԵՐ ԲԱՆԱԿ. — Ահա այն կենաց ճառը, որ Թագաւորը արտաստեց Զալոնի գնդապետական խմբից:

«Մեր» Զերբուրգի նաւահանգիստը ժամանելու վայրկեանին, ես հիացած էի քրանսիական նաւատորմի վրայ. այսօր ես մեկնելով ձեր գեղեցիկ երկրից հաճութիւն ունեցայ ներկայ լինելու ձեռք»

Պալա խօսում է իշ. Ամատունու պատշա-
ն Տրբ-Մոկոբանսար, դատարանին
զըրում է բոլորովին արդար ճանաչել
Ամատունուն և այգվիսով գլթ մա-
նու մեղգոացիկ այն ահագին նիւթա-
ն ու բարդապատկ վրտաններ, որ այդ
ճոճի գալաճաճում կրել է նա: Մակա-
ր բաւարար հիմը չէ. աւելի զօրեղ
ք ևս կայ. նրան արդարացիներ՝
գարունթիւան պարտիք է, Մեղազըրդի
քի սկոտածը ուղիղ է, բայց վեր-
թիւ, որովհետև մարդուս մեղա-
նու, համար բաւառան չէ միայն թե-
նայ, թէ բանկը վնասներ կրել է թե-
այլ և պէտք է որ այդ վնասը
ի նախ մեծ և երկըրդ ինի
դարդարուղի գործունէութիւն ար-
նը: Վեր առնենք մեղազըրդի ցոյց
ածը, թէ բանկը 10 տարուայ ըն-
ցըրմ 240,000 բ. վնաս է կրել, որ
ենամեծ թիւն է: Բայց ո՞ր առեւտու-
ր գործը հնչց սկզբից օգուտ ստա-
նում է սնուի իւր ստնո: Պէտք է հ-

մանաւ, թէ յաջորդաբար աւելանում է այդ վնասը, թէ կարելի է դառ առաջն առնել: Հաշուից երևում է, որ վնասը տարեց տարի չի աւելանում: Երկրորդ կէտը ինքն իրեն կրօնասիր ի նկատի առնելով այն պատճառը, որից առաջացել է վնասը, այսինքն գրողականի արժէքի գնից աւելի փոխ տալուց: Բայց ո՞վ է դա պատասխանատուն: Այդ բոլոր փնտռելները առաջացել են այն ժամանակ, երբ գնահատող յանձնաժողով կար, որը և պատասխանատու էր: Մինչդեռ դրանից յետոյ 1888—1893 թուերին ընկերութեան վրայ մնացել է ընդամենը 3 կայք, որից միմիայն 6000 ր. վնաս է ստացուել: Այնքան է, մի այսպիսի չնչին վնաս ծածկելու համար իշ. Ամատունի կարիք չունէր թղթի կեղծելու, քանի որ վնասի պատասխանատուն, կանոնադրութեան № 77-րդ յօդուածի հիման վրայ՝ գնահատողներն էին. այդ բանը սկզբունքով ընդունել է նաև դատական պալատը: Իշ. Ամատունին ոչ բարոյական և ոչ էլ իրաւաբանական որիէ պատասխանատուութեան տակ կարող համարուել: Ուրեմն ինչ հաշիւ ունէր նա վնասները ծածուկ պահելու: Բանկի ներկայ փայլուն դրութիւնը հետեանք է իշ. Ամատունու գործունէութեան: Ասում են հաշիւները կեղծ էին կազմում. բայց չէ՞ որ այդ հաշիւները նախ վերադնին յանձնաժողովի քննութեան էր ենթարկուում, իսկ այդ յանձնաժողովի մէջ էր ֆինանսների միջնորդութեան ներկայացուցիչը: Գործառնական, որին չի կարելի կասկածել, թէ նա էլ գործակից էր վարչութեան գործած գեղծումներին: Բայց ինչի ուրեմն նա չէր տեսնում այդ գեղծումները: Որովհետև գեղծում գործուած չէր: Գեղծիք է համարուում ընկերութեան կրած 1300 ր. վնասը, որը ակախի մէջ է նշանակուած: Բայց բոլոր վկաններն էլ ցոյց տուին, որ դա պէտք էր ակախի մէջ գրել և ոչ այլուր: Գ. Տէր-Ստեփանեանը առաջ է բերում այդպիսի միջոցների կէտեր էլ և հարցնում, ինչպէս կարող է պ. Գրեգորիանի չնկատել մի այդպիսի գեղծում, եթէ կատարուած լինէր: Գալով Գրեգորիի կրթութեանը կրկնակի փող ստանալուն, պարզ կերպով ապացուցում է, որ իշ. Ամատունին նպատակ էր ունեցել այդ գործը արդարապէս թիւնից ծածուկ պահելու, դեռ ինքն է եղել հետեանք, որ նա բռնուել, գեղծումը երևան գալ: Միևնույն կերպով էլ դառ դրուած կայքերի համար երկրորդ անգամ փող տալու գործը բոլորովին շահագրգիռական նպատակ չի ունեցել: Այդ գործի տղթութեան յարձանգը թիւնից ոչնչացնելով նրա տեղ նորը գրուել է մեծ մասամբ այն պատճառով, որ փոխատուութեան խնդիրը բոլորովին վերջացած չի եղել, այլ ընթացիկ խնդիր է եղել: Իշ. Արդիւթեանի խաղաղած դերի վերաբերմամբ պ. Տ.-Ստեփանեանը ապացուցում է, որ դա բոլորովին աւելորդ գործ չէ. այդպիսի դեր ունեցել են նաև ուրիշները: Գրեգորիանի, որ կարողանալ այս ողբերգութեան նման գրուել, յափտակել հասարակութիւնը—թէ պէտէ «Ալէ և Նեհուլութիւնը» ձիւրերի դեռ երկտասարական գրուածքներից մէկն է: Սա մի բողոք է բռնութեան դէմ, սա մի գանգատ է մարդկային շարութեան վրայ: Միևնույն ժամանակ սա մի գեղեցիկ սիրող փառաբանութիւն է, մաքուր սիրող երկրպագութիւն: Գրեգորիանը 1783 թ. երբ ինքը բանաստեղծը իւր անձի վրայ էր զգում բռնութեան բոլոր ոյժն ու հետեանքները, ինքն էլ պէտ երկտասար էր և Ֆերդինանդի նման մաքուր ու ազնիւ, նախապաշարունակներից ազատ, ի վառ յոյսերով և ցնորքներով:

Զիւրերը ուրիշի պատմութիւնը գրելով, իրեն էր աչքի առաջ ունեցել, և ահա այդ է պատճառը, որ Ֆերդինանդը՝

կայծակներ է թափում բռնակալների գլխին, իսկ լուրի Միֆորդը—արցունք է բաժնում աշքերից ողբալով խեղճ ժողովրդի վիճակը: Ֆերդինանդի և Լուիզայի բերնով նա ինքն է սիրում, նա ինքն է տանջուում: Նոյն այդ հանգամանքը, այսինքն պիտի տեսնուի, անհատական բնաւորութիւն կրելը պատճառ է և պիտի թերութիւնների՝ Գրեգորիանի մի քանի անբնական կէտերը:

Ռուսաց դերասանական խումբը բաւականին աջող ներկայացրեց և թէ պիտեւր, թէ դերասաններից մի քանիսը հասարակութեանը դիրք էին գալիս, որ երևում էր միջանկեւ ծափահարութիւններից: Բայց ժամանակ չէ արդեօք դադարեցնել այդ միջանկեւ ծափահարութիւնները, որոնք միայն փշացնում են ընդհանուր տպաւորութիւնը և վնասում են իրեն դերասանին: Առանձնապէս լու էին տ. տ. Սաւատեանով և Միտակիւ և պ. պ. Սամոյլով-Միշուրին և Իլիով: —Պարտէսը և գալիքէյեան գրեթէ լիքն էին, իսկ օթեակները դատարի: Թատերաւուր:

Մեզ հաղորդում են, որ Թիֆլիսի հայ գերատեսնական խումբը թողնում է Թիֆլիսը և գնում է ներկայացումներ տալու Բաթում, Սեմալի, Ելաթերի, Երզրան, Նախիջևան և այլն: Թիֆլիսից հեռանալու պատճառն այն է, որ Թատրոնի միակ աղատ օրը երկուշաբթի խումբը անարմար է գտնում իւր ներկայացումների համար:

Մի ներկայացում բարդորձական նպատակով: Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի գործադիր մասնաժողովը վճել է հոկտեմբերի 8-ին մի ներկայացում կազմել բանկի թաւարում: Գարնան հեղեղումներից վնասուած քաղաքի բնակիչների օգտին: Խաղալու են Լիբրմոնտովի «Իմալիսանդին»-ը:

Ցայտի երգչուհի Անլի Բորգի պ. Բագրատ Միքիմանեան երաժշտական ֆիրմայի հրաւերով կարճ ժամանակուայ ընթացքում գալու է Թիֆլիս, որտեղ մի քանի համերգ է տալու:

Բեմական գործիչների համագումար: Ռուսաց թատերական ընկերութիւնը հոկտեմբերի 6-ին ժողով գումարելով ջրնուութեան է առնելու 1897 թուին Մոսկուայում բեմական գործիչների մի համագումար կազմելու գեղեցուքը:

Ռուսերին ներկայացուցին Բագրատ: Թիֆլիսի ռուս գրամատիկական խմբի անդամներից պ. Զումիլինը ներկայումս գտնուում է Բագրատ, որտեղ մտադիր է վարձել Թագիկի թատրոնը:

Օ. Սուրի ցիրիւ.—Օ. Սուրի ցիրիւ հետըզհետէ աւելի մեծ բազմութիւն է գրբաւում իւր ներկայացումներում: Ընդհանրապէս խաղերը յաջող և գումարձալի են անցնում, բայց տւելի աչքի են ընկնում վարժ ձիւրաշաղկապներ, որոնց մէջ Օլլգա Սուրը կարելի է ասել վարժութիւնը և ճարտարութիւնը կատարելութեան է հասցնում, երբ նա արշաւում է անսանձ և անթմար ձիւր: Գեղարուեստի մի նմուշ է այն երաժշտութիւնը, որ կատարում է կիսուններից մէկը անգլիական տաղարկանների վրայ, ինչպէս օրինակ ելեկտրական զանգերով, բաժակներով և հասարակ զանգերով:

Վրացերէն նոր ձերթ: Մամուլի գլխաւոր վարչութիւնից Թիֆլիսի քաղաքական մասնաժողովում արդէն մի գրութիւն է ստացուած, որով թոյլ է տրուում աղանական Վ. Լ. Գունիային Թիֆլիսում մի ամենօրեայ թերթ հրատարակելու վրացերէն լեզուով «Տոնիս Փուրցելի» (տեղեկատու թերթ) անունով: Այդ նոր հրատարակութեան ծրագրի մէջ մտնում են սովորական ամենօրեայ թերթերի բոլոր բաժինները, բացի վիպական մա-

թերթից: Վերջինս իւր ուղղած պատասխանի մէջ վերջին գէպերի գլխաւոր պատճառը մուսուլմանների ֆանատիկությունն ու նրանց բռնութեան ողին է համարում, թէպէտև հաստատում է, որ խռովութիւնների շարժառիթը հայ յիպոփոխական մասնաժողովի ազիտացիան է եղել: Սակայն այս մասնաժողովի գործունէութեանը կաթոլիկ հայեր բոլորովին չեն մասնակցել: Ապագայի վերաբերմամբ էլ ինքն երաշխաւորում է նրանց մասին: Բայց չնայած կաթոլիկ հայերի այս օրինակելի վարքու բարքին նրանք էլ չառ են վնասուել այդ աղէտներից և որ այժմ էլ նրանց դրութիւնը շատ գծուալին է:

Պապը, ինչպէս ասում է «L'Alie» լրագիրը, իբր թէ լաց է եղել և հրամայել է ում հարկն է չուտափոթ օգնութիւն հասցնել թէ պատր. Ագարեանցին և թէ նրա հօտին:

Սուլթանը և գերմանական կայսրը «Frankfurter Zeitung»-ի ասելով, սուլթանը մի նամակ է ուղղել գերմանական կայսր, որով յայտնում է, որ վերջին սպանութիւնները բնեւել համար միջադարձի յանձնաժողով է կազմուած: Սուլթանն ասում է, ի միջի այլոց, որ վերջին գէպերի ամենին կրօնական բռնատարութիւն չէին կրում. բացի դրանից, խօսք է տալիս, որ այսուհետ քրիստոնեաների կեանքը ոչ մի վտանգի չի ենթարկուել և որ ինքը նրանց միշտ պիտի հովանաւորէ այսուհետև:

Հայերը Թիւրքիայում: «Ռուս. գործ.»-ը Գ. Պոլսից, սեպտ. 28-ից հեռագրում է. «Պաշտօնապէս յայտարարուած է, թէ գաղթել ցանկացող հայերը պէտք է պարտաւորուին, որ այլ ևս երբէք չեն վերադառնալ: Արդէն գաղթած հայերն արձակուում են թրքական հպատակութիւնից, եթէ չվերադառնան ոչ ու ջրան երկու ամսից յետոյ: Օտարերկրեայ անցագրերով վերադարձող հայերին չի թոյլ տրուել, որ մտնեն Թիւրքիայի սահմանները: 20 տարի առաջ գաղթած հայերը և հայ մասնաժողովի անդամները չեն ենթարկուում այդ կարգադրութեան: Ոչ-թրքական գաւառների հայերը այսուհետև տեղական բնակիչ չեն գործիչ:

Հերբում: Թուրքաց պաշտօնական աղբիւրից հերբում է այն լուրը, թէ էրզրումում 400 հայեր այրուած են ողողի: Հերբում է նմանապէս այն լուրը, թէ Գ. Պոլսում ձերբակալուած են 200 սոֆիաներ ու սպաներ յիպոփոխական ձգտումների համար:

Սուլթանի առատածնունդներ: Գ. Պոլսից հաղորդում են, թէ սուլթանը իւր սեպհական գումարներից ֆինանսների միջնորդութեանը 150000 ոսկի է ուղարկել, որոնցով, ինչպէս ասում են, մասամբ կը հատուցանեն երաւական այն վաճառականներին, որոնք ամենից աւելի են վնասուել վերջին անցքերի ժամանակ:

Նոր առաջարկութիւններ: «Nord» լրագիրն ասում է, որ մեծ պետութիւնները Դրան նոր և խիստ լուրջ առաջարկութիւններ են արել այն առթիւ, որ կարգը վերականգնելու համար գուրս հանուած զորքերը անգլիութիւններ են գործում:

Արեւելեան խնդրի վճռական շրջանը: «Independance Belge»-ին Լոնդոնից հեռագրում են, որ արեւելեան խնդիրը չուտով կրմանի իւր վճռական շրջանի մէջ: Լոնդոնի ռուսաց դեսպանը երկարատե տեսակցութիւն է ունեցել մալթից Սուլթանի հետ արտաքին գործերի միջնորդութեան մէջ: Այդ տեսակցութիւնից յետոյ մալթից Սուլթանին խորհրդակցել է գիտնորական միջնորդութեան ենթ-քարտուղարի և ծովակալութեան առաջին լորդի հետ: Վերջիններս

սից և քաղաքական յօդուածներէ: Լրբարի տարեկան բաժանորդագլին է 6 լուրի: Ինչպէս լուում է, այդ լրագրի առաջին համարը լոյս է տեսնելու հոկտ. կիսից:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՆՆԵՐ

Ն Ա Մ Ո Վ Ա Մ Ե Ր Ի Կ Ա Յ Ի Ց
(«Նոր-Գրք»-ի թղթակցից)

Նիտ-ՆՈՐԳ, 22 սեպտեմբերի (ն. տ.). —Դոր. Դարմապալա՝ հնգիկ բուդդիստը Նոր-Գրք հասաւ իրեն բուդդայականութեան առաքեալ «... Բուդդիստ»-ը: Ինչպէս ինք կըլէ:

Դոր. Դարմապալա Մահա Բոհաթի մեծ կազմակերպութեան քարտուղարն է և երեք տարի առաջ ձիւրագոյի կրօնական համաժողովին պատգամաւոր եկած էր Հնդկաստանէն: Ժողովի ծանօթ և բարեկամ էր յիւրի ողբացեալ Խաչումեանցի: Խաչումեանց մեծ յարգանք կըլսուէր այս հնգիկ մեծ իմաստասէրին մասին: Դարմապալա միջահասակ, դիմօք սև, մութ աչք և պողպատէ քթով անձնաւորութիւն մէ:

Քաղաքակրթութիւնն և իմաստասիրական գանադան դպրոցներ Արեւելէն եկան և արմատ ձգեցին Եւրոպայի թարմ ժողովրդեան մէջ: անտի շարժման այդ հոսանքն հասաւ Ամերիկա և յուսկ յետոյ կրայառնանայ գէպի Արեւելը: «Դոր» միսիոնարները դրկեցիք մեր երկիրն, որոնք կրօնական տեսակէտով մեծ շարժում յառաջ չի կրցին բերել մեր երկիրն, այլ յաւէտ գիտական նորութիւններ մտցուցին: Ժամանակն հասած է, որ Հնդկաստան իւր առաքելներն պիտի դրկէ և այս մեքենայի չոր ժողովրդեան մէջ պիտի ցտնէ մթութեան մէջ կորսուած բուդդայի հիմնական վարդապետութիւններն: Դարմապալայի խօսքերն են ասոնք:

Կազմակերպութիւնն, զոր Դարմապալա կընդհալացումէ, 475,000 անգամ ունի Հնդկաստանի յուսմիտ տարբեր լոկալացած: Ենչ որ մահմեդական սուրն կործանուում է, մենք սիրով և խաղաղութեամբ պիտի վերականգնենք կըլէ:

Իր դաւանած բուդդայականութիւնն կամ ճիշտը՝ բուդդայականութիւնն կրօնից լրացումն է, գիտութիւն կրօնական խորհրդոք, բողոք բոլոր նախապաշարմանց դէմ, դոգմայական աստուածաբանութեան դէմ, էպիկուրեան նիւթապաշտութեան, յոռետեսութեան և անհատութեան դէմ: Իւր ջանքն է զօրաւոր իմն հաստատել այն վարդապետութիւնն, որ մարդու հաւատալ կուտայ հոգւոյ անմահութիւնն: Այս մեծ վարդապետութեան առաջին հեղինակն եղած է Գոթամա, որ կըլիշուի Բուդդա Սուգատոնա թաղաւորին տղան, որ կապէր 600 տարի նախ քան զՔրիստոս:

Դոր. Դարմապալա ձիւրագոյ պիտի մեկնի և անտի պիտի սկսի իւր գործն: Այս առաքելութիւն ուղղակի արդիւնքն է ձիւրագոյի համաժողովին. անդ ոչ միայն Դարմապալան և Խաչումեանց փոխուեցան, այլ շատեր: Այդ մեծ և իւր տեսակին մէջ առաջին համաժողովէն ծաւալեց տիեզերական ընդհանուր եղբայրութեան գաղափարն և իրենց հանգանակն եղաւ «Մաքուր և առաքինի կեանք և հոգւոյ անմահութիւն և հաւատք առ Ստեղծիչն տիեզերաց»:

Ծովինց.

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

Թ Բ Ա Վ Ա Ն Գ Ո Ր Ծ Ե Ր

Ագարեանը և պապը: Վերջի կոտորածներից յետոյ հոռով պապը կամենալով տեղեկութիւն ստանալ կաթոլիկ-հայերի դրութեան մասին, դիմել է պատր. Ագա-

այնուհետև գնացել են գինուորական և ծովային մինիստրների մօտ:

Չերքասկայի ժողովուրդը Կ. Պոլսում: «Times»-ին հեռագրում են որ Դուրը նորից հրաժարուել է հաշտեցուցել: քաղաքականութիւնից հայերի վերաբերմամբ: Չերքասկայի ժողովուրդը ու արտաքսում-ները շարունակում են, թէ և ոչ այն չափով, ինչպէս առաջ: Այժմ ձեռք-կալում են բանկերների և ուրիշ նշա-նաւոր անձերի:

Պատմութիւնների համաձայնութիւնը: 2նա-յիւով «Presse Association»-ի հերքում-ներին, անգլիական թերթերը (ի միջի այլոց «Handard»-ը, «Daily Mail»-ը) հաւատացնում են, որ բոլոր մեծ պե-տութիւնների միջև գրեթէ արդէն հա-մաձայնութիւն է կայացած թիւրքիայի վերաբերմամբ: Այդ համաձայնութիւնը յետագայում է թիւրքիայի բաժանումը և առաջին գծի վրայ դրում է ու-ֆորմների ծրագիրը:

«Central News»-ն ասում է որ լորդ Ռոզերիսի ֆրանսիական դեսպան Գուր-սիլի հետ արեւելեան խնդրի մասին ու-նեցած խօսակցութիւնը տեւել է 2 1/2 ժամ:

Եռանդուն ծնունդ: «Berliner Tage-blatt»-ը պնդում է, որ պետութիւնները ներկայումս աւելի քան երբեք է համա-ձայն են իրար հետ եռանդուն ծնունդն գործ գնելու Դրան վրայ հայոց խնդիրը վճարում համար:

Դարդանդի պաշտպանութիւնը: Սուլթանը մի առանձին հրամանով կարգադրել է մի նաւաւորում կազմել 10 ականաւաւե-րից՝ Դարդանդի պաշտպանելու համար:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՄԻՆԻԱ.—Վերջերս, ինչպէս «Նոր-Դար»-ի հեռագրերից յայտնի է, Աւս-տրիա-Ունգարիայի կայսրը՝ Ֆրանց Յոզեֆը այցելութեան էր գնացել Ռումինիայի արքայական տանը: Յոյցերը հանգիստ-ւոր բնաւորութիւն ունէին և որովհետև երկու պետութիւնների քաղաքական մարմինների ներկայացուցիչներն էլ ներկայ էին, ուստի ենթադրում էին, որ այդ տեսակցութիւնը քաղաքական բնաւորութիւն ունի: Եւ իբրք, այժմ արդէն լրագրները ուղղակի յայտնում են, որ Ռումինիան միացել է հռոմէական տանը (Գերմանիա-Աւստրիա-Ունգարիա և Իտալիա)՝ դաշնակցութեան հետ: Անգ-լիական «Daily News»-ը տպագրել է, օրինակ, մի այսպիսի հեռագիր. «Բու-րքարեստում (Ռումինիայի մայրաքաղաքն է) քաղաքական մի մեծ գէպը է պատ-րաստում: Ռումինիայի թագաւորը ոչ միայն յայտարարեց, թէ միանում է հռոմէական դաշնակցութեան, այլ և աւելցրեց, որ իւր զօրքը կըզնէ այդ դաշնակցութեան արամադրութեան տակ և կըպաշտպանէ Դանուբ գետը բո-լորից, որովհետև այդ իւր սրբազան պարտականութիւնն է համարում. որ անհրաժեշտ է մարդկութեան բարօրու-թեան համար»:

Իսկ գերմանական «Frankfurt Zeit.»-ը իւր կողմից աւելացնում է, թէ Ռուքարեստում Աւստրիա Ունգարիայի ու Ռու-մինիայի միջև ներկայումս պատերազ-մական դաշն է կապուած»:

ԱՆԳԼԻԱ.—Լորդ Ռոզերիսի աղաա-միտների կուսակցութեան գլխաւոր դե-կավոր էլլիսին հետեւան է գրել. «Ան-հերք է, որ արեւելեան խնդրում ես հա-մաձայն չեմ ազատամիտ կուսակցութեան ահապին մեծամասնութեան կարծիքի հետ: Հազարից ևս անգի, որ պարտ-գլխի պաշտօնը պարապ է»:

ԻՏԱԼԻԱ. «Kölnische Zeitung»-ը հաստատում է հումբերգ թագաւորի բա-ղադրականութիւնը ընդունելու մասին տա-րածուած մի լուր: Այդ լրագիրը գրում է, որ հումբերգը, զայրացած լինելով Վատիկանի մամուլի անվայել գրածնե-րից, վերջնականապէս անցել է բողո-քականութեան գիրկը: Պէտք է նկատել, որ «Köln. Zeit.»-ը կգերականների կի-սապաշտօնական օրգանն է:

ՆՈՐԱՐ-ԴԱՐ-Ի ՊԱՏԱՍԻԱՆՆԵՐ

ՉԵՐԿԱՅԻՆ, պ. Վ. Սէրգէյանցին.— Դուք գնաւաւորում էք որ ցարը չէր ստացել «Աստղ-Արեւելեան»-ի համարները չնայելով, որ դեռ յունիսին էր փոզն ուղարկել ուր հարկաւոր է: Մենք չգի-տենք ի հարկէ դրա պատճառը. բայց կարծում ենք, որ դա թիւրքիացու-թիւն կըլինի և երկի դուք շուտով կը-ստանաք Ձեր համարները:

Խմբագիր հրատարակիչ՝ ՍՊԱՆՏԱՐ ՍՊԱՆՏԱՐԵԱՆ

ԽՄԲԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

Խմբագրութիւնն յիշեցնում է իրենց պարտը նրանց՝ որոնց մօտ խմբագրութեանն հասանելի գումարներ կան եւ որոնց վրայ ապառիկներ են մնում:

Տ Ե Ղ Ե Վ Ա Տ Ո Ւ

Մարդատար № 1 գնացքը Բազուից Թիֆլիս դուրս է գնում ցերեկուայ 2 ժ. 30 ր., Թիֆլիս հասնում է առաւօտեան 8 ժ. 21 ր.: Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում առաւօտեան 9 ժ. 30 ր., Բա-թում հասնում է ցերեկուայ 9 ժ. 45 ր.:

Մարդատար № 3 գնացքը Բազուից Թիֆլիս դուրս է գնում գիշերուայ 11 ժ. 5 ր., Թիֆլիս հասնում է ցե-րեկուայ 5 ժ. 50 ր., Թիֆլիսից Բա-թում դուրս է գնում ցերեկուայ 6 ժ 50 ր., Բաթում հասնում է առաւ-տեան 8 ժ. 15 ր.:

Մարդատար № 2 գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գնում առաւօտեան 9 ժ. 40 ր., Թիֆլիս հասնում է ցերեկու-եան 9 ժ. 55 ր., Թիֆլիսից Բազու դուրս է գնում գիշերուայ 10 ժ. 50 ր., Բա-զու հասնում է ցերեկուայ 1 ժ. 40 ր.:

Մարդատար № 4 գնացքը Բաթումից Թիֆլիս դուրս է գնում գիշերուայ 11 ժ. ր., Թիֆլիս հասնում է ցերեկուայ 12 ժ. 25 ր.: Թիֆլիսից Բազու դուրս է նում ցերեկուայ 1 ժ. 10 ր. Բազու հա-սնում է առաւօտեան 7 ժ. 30 ր.:

Մարդատար № 7 գնացքը Թիֆլիսից Բաթում դուրս է գնում ցերեկուայ 3 ժ. Բաթում հասնում է ցերեկուայ 8 ժ. 35 ր.:

ՅԱՅՏԱՐ ԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Удостоившиеся награды нацио-нальной академии земледѣлія, про-мышленности и торговли въ Па-рижѣ,

Письменное преподавание двой-ной бухгалтеріи на русскомъ и нѣмецк. языкахъ, вполне за-вѣняющее устное преподаване. Масса благ. и отличн отзывовъ. Окончившимъ, по желанію, вы-даются удостовѣренія объ изуче-ніи предмета подъ моимъ руко-водствомъ. Преподаватель бух-галтеріи членъ національной а-кадеміи земледѣлія, промышлен-ности и торговли въ Парижѣ,

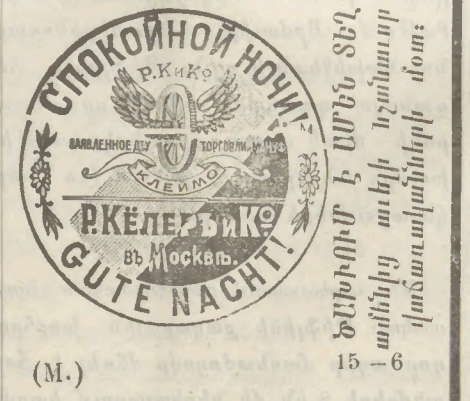
А. Н. ЯХОВСКИЙ

ВЪ РИГѣ. Условія и подробныя письма высылаются безплатно. Предостерегаю отъ подражаній. Полная гарантія успѣха. Плата (М.) умѣренная. 10—9

ՎԱՐՍՀԱՆ 18 ԲՈՒՐՈՎ. Վարձու են տրւում սենեակներ խո-հանոցով և պահեստով: Օրբերիան փողոց տուր Կարախանեանի № 9. (679) 1—1

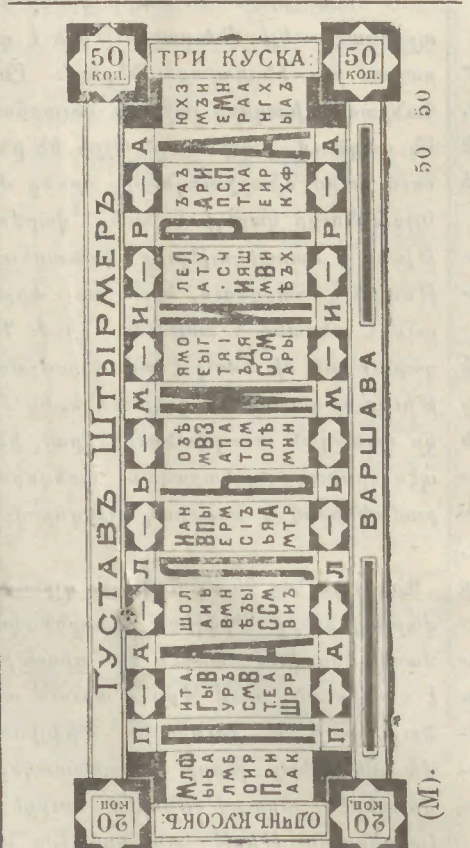
Съ разрѣшенія начальства
ЗА 5 РУБЛЕЙ
въ мѣсяцъ бывш. студентъ, со званіемъ учителя и аттестатомъ зрѣлости, приготовляетъ въ 1 й классѣ и въ остальные и на по-ное содержаніе — по соглашенію. Видѣть только отъ 4-хъ до 6 час. въ будни. Адресъ постоян-ный: Михайловская улица, домъ Алерціани, № 47, по серединѣ двора, обѣдѣнный балконъ, направо (671) 10—7

„ԲԱՐԻ Գ. ՅԵՐ“
Բացառիկ յատկութիւն ունեցող փոշի միջատների դէմ:
ՄՈՍԿՈՒՆՑԻ Բ. ՊԵՏԼԵՐ և ԸՆԿ.
ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ
անմասն մասնագիտութիւն:

ՍԱՆՏԱԼ ՄԻԴԻ
SANTAL MIDY
Պարիկի դեղագործի պատրաստած, է թոյլատրւած է Ռուսիայում: Նոր կապուկների մէջ պարու-նակում են մաքուր սանտալի Էստէնցիա:
Պահեստն է Ռուսիայի գլխաւոր դե-ղատներում:
(М.) 33—31

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ
Ի Ր Ե Ր
Կան կարասիք, պատկերներ, դաշ-նամուրներ, հնութիւններ, լիակա-տար կահաւորանք և այլն:
Ա. ԳԵՆԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.
МОСКВА
Пассажъ Солодовникова, ходъ съ Нег-линнаго. 6—6
(М.)

ՄԱՐԿԻՆ
Օ. ՇՄԻՆ
ՅԻՐԿ Օ. ՍՈՒՐԻ
Երկրաբի հոկտեմբերի 1-ին լինելու է 2 ներկայացում: Առաջինը՝ ցե-րեկուայ ժամը 1-ին յատկապէս երեխաների գուարճութեան համար, պե-կտեցրած վճարով: Ցերեկուայ ներկայացմանը կըյաճախի 1000 երե-կայ: Երկրորդը՝ փառահեղ ներկայացումը սկսում է ցերեկուայ ժամը 8 1/2-ին վերջումը «Սիրայ ուժը» կոմիկական պանտամիմա:
Ծանուցում.—Վաղը մեծ ներկայացում կըտրուի: Ցիկլիններից վճար չի աւնուելու: Հարավ, հոկտ. 5-ին օրիորդ Օլլգա Սուրի բենեֆիսն է: (660) 1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԸ
Իւր ձմերային բնակարանն է տեղափոխւում չորեքշաբթի, հոկտեմբերի 2-ին: Երկրաբի, հոկտեմբերի 1-ին, Փոպոլարանի տմարային բնակա-րանում լինելու է վերջին
Ը Ն Տ Ը Ն Ե Վ Ն Ե Ր Ե Վ Ո Ց Թ Ը
Իսկ յետոյ բնտանեկան երեկոյթները վերանում են մինչև որ նոր կոր (674) 1—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱՆԿՆԵՐ ԸՆԿԵ-ՐՈՒԹԵԱՆ
վարչութիւնը յայտնում է, որ ընկերութեան գրա-սենակը տեղափոխւած է Բարձրակայ փողոց, տուն Թամաշեանի, №12. (665) 3—1

ՎՐԱՏԱՏՆԵՐ ԵՒ ԻՄԵՐԵԹԻ ՀԱՅՈՑ ՎԻՃԵ-ԿԱՅԻՆ ԿՈՆՍՍՏԱՆՈՒՆԵՐԻ
Ատանի մէջ նշանակուած է Ե-ճՈՒՐԴԻ 4-նայր հոկտեմբերի առանց կրկնաճրկի կապալաւ տալու և կեղեցական կզգին, որ գտնւում է Վանաց տապ և կեղեցւոյ հանդէպ: Անգամ կոնստանտնուպոլի Դարբիէլ քա. Տէր-Դարբիէլեանց: (666) 3—1

Առաջիկայ 1897 թուականից կըհրատարակուի
„ԳՈՐԾ“
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԱՍԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵՆՑ ՀԱՆԴԵՍ
Երկու գրքի բաժանադրակին է Ռուսիայում 3 րուրի, արտասահմա-նի համար—10 ֆրանկ: Իւրաքանչիւր վերքը առանձին կարծեանայ 2 րուրի: Բաժանադրակին համար պէտք է գրիմը՝ Нахичеванъ въ Дону, въ редакцію «Воронъ», իսկ արտասահմանից՝ Nakhitge- van sur le Don, Rédaction de la Revue «Gorz»
Խմբագիր-հրատարակիչ ԵՐՈՒՆԵՐ ԸՍՏԱԶԻԶ
(М.) 5—1

Ղ Ո Յ Ս Տ Ե Ն Ա Ն
ՍՐԿ. Յ. ՃՈՒՂՈՒՐԵԱՆԻ
„ՄՈՌԱՅՈՒԱԾ ԱՇԽԱՐՀ“
ԵՐՐՐՐՐԻ վերք
Վաճառւում է բացառապէս «Կենդանական գրականագիտութիւն» և հեղինակի մօտ
Ա. գիրքը (173 երես) արժէ 60 Կ. Բ. և Բ. միասին 1 ր.
Բ. » 244 » » 50 » Երեքը 590 եր. 1 ր. 25 կոպ.
Գ. » 173 » » 40 »
Յարգելի հայ ուսուցիչներին, ուսումնասէր աշակերտներին և աշա-կերտահիւն-րին կըզիջենք 30% մեղ գլխած գէպում միայն: Գու-մարով գնողներին զիջումն կըլինի:
Ապառիկ կամ առանց վերադիր (безъ налож. плат.) չենք ուղար-կիլ մէ մի գրականագիտ և մէ 1 1/2 այն արժանագաւաի հայրերին (ազգանունները գեա չենք յիշում) և այն պարտներին, որոնք մեղ վստահութիւնն ի չաբը գործադրեցին ա. և ր. գրքերի վերա-բերութեամբ:
Պատի միջոցով մեղ գրողները պէտք է ուղարկեն ճանապարհածախս իւրաքանչիւր գրքին մի-մի 5 կոպէկանոց մարկ. (արտասահմանից երկ երկու 7 կոպէկանոց):
Հաղցւ.— Редакция „Норъ-Даръ“ Архидіакону Арутюну Джугуряницъ
5—5